

Krizový plán školy při šikaně zaměřené na pedagoga

Vypracovala: Ing. Jana Josefíková, Mgr. Miroslava Štibingerová, Mgr. Karla Macurová

Schválil: Ing. Milada Chamillová, ředitelka školy

V Rožnově p/R, 1. 9. 2024

Krizový plán školy při šikaně zaměřené na pedagoga

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků je chápána jako celostní problém, který se týká všech členů školy. Není výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí. Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák se dostane do pozice větší moci než pedagog. Tento typ šikany se nejčastěji odehrává ve škole, může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorech, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.

1. Pedagogický pracovník má stejně jako žák nárok na bezpečné prostředí při výkonu svého povolání. Šikanou může trpět i zkušený pedagog, nesouvisí s délkou praxe ani s osobností či jeho sociálními či občanskými kompetencemi. Není tedy individuální záležitostí pedagoga. Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo zřizovatel.
2. V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí krizovým plánem školy.
3. Vedení školy, ŠMP, VP se v dalším postupu řídí příslušnou legislativou: Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-21149/2016. Ředitel školy nese také odpovědnost za zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví pro své zaměstnance podle § 102 a § 102 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Podle závažnosti situace je pedagogovi poskytnuta veškerá pomoc včetně lékařské.
4. V případě podezření či již rozběhnuté šikany se pedagogický pracovník přímo obrátí na vedení školy nebo ŠMP a VP.
5. Poradenský tým ŠPP zajistí další šetření, provede postupně rozhovor:
  - s obětí, se svědky,
  - s agresorem/y – zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi, případně konfrontace mezi nimi,
  - nebo o šetření požádá odborníka na problematiku šikanování z PPP,
  - z rozhovoru provádí zápis,
  - o výsledcích šetření informuje ŘŠ, pokud se šetření přímo neúčastní.
6. Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:
  - dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí. Tato povinnost vyplývá ze školského zákona (§ 21 odst. 2 školského zákona),
  - škola ohlašuje orgánu sociálně-právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo,
  - dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR. Trestní oznámení je možné podat také na státní zastupitelství. Tuto skutečnost oznámí ředitel školy nebo jiná pověřená osoba (školní metodik prevence) jakoukoliv formou (písemně, telefonicky, osobně) na Policii ČR, v ideálním případě přímo

specialistovi na problematiku mládeže Služby kriminální policie a vyšetřování, jinak na nejbližší obvodní oddělení Policie ČR.

7. Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.
8. V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce.
9. Pedagog má právo v případě nesouhlasu s řešením šikany obrátit se na zřizovatele nebo sám na orgány činné v trestním řízení, v krajním případě na ČŠI. Nikdy nejedná s agresorem nebo agresory a jejich zákonnými zástupci sám. V případě potřeby jej zastupuje vedení školy, nebo jeho právní zástupce. Škola k řešení šikany může využít všech dostupných služeb, včetně probační a mediační služby.

Postup při řešení šikany:

1. Pedagog v pozici oběti šikany či pedagog, který je svědkem takovéto situace, vyhledá bezprostředně pomoc, obrátit se může na:
  - ředitele školy,
  - ŠMP nebo VP nebo školního psychologa,
  - kolegu, ke kterému má důvěru,
  - na školskou radu.
2. Informujte ŘŠ.
3. V případě potřeby zajistí vedení školy učitelům chráněné prostředí.
4. ŘŠ pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce agresora/rů do školy k pohovoru s výchovnou komisí (VK).
5. VK dohodne společně se zákonnými zástupci žáka/ků další postup - možnosti školy:
  - odstupňování kázeňských opatření,
  - forma postihu při dalším porušení školního řádu,
  - doporučení odborné pomoci v PPP,
  - informování OSPOD,
  - spolupráce se SVP,
  - informování Policie ČR.
6. ŠMP nebo VP provede zápis z VK.
7. ŘŠ udělí agresorovi/ům kázeňské opatření v souladu se školním řádem.
8. ŘŠ informuje Policii ČR, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.
9. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě, kde se šikana odehrávala, a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení – zajistí intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.
10. ŘŠ nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu – konzultace, odkaz na odbornou péči apod.

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků nebo zákonných zástupců, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, vyřeší pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkosti, zvýšená citlivost, nechut k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.

Šikana ze strany rodičů (zákonných zástupců žáka) - doporučení

Při komunikaci „naživo“:

- s takovými rodiči, vždy být v „přesile“ (3 pedagogové na 2 rodiče...),
- jeden může být „jen“ jako zapisovatel a další dva komunikovat s rodiči,
- vše hned zapsat, vytisknout a nechat si podepsat! Pokud rodič odmítne podepsat zápis, napíše se, že rodič odmítl podepsat zápis. Případně se jen nechá na jiném papíru podepsat datum schůzky a větu, že rodič odmítl vytvořený zápis podepsat.

Při e-mailové komunikaci:

- **veškerá komunikace (e-maily, sms) zaevidovat, vytisknout, archivovat,**
- **žadávat vždy do kopie ještě další určenou osobu**, například zástupce, VP, ŠMP, ŘŠ.... Na některé rodiče platí, že ví, že v komunikaci je více lidí. Dávat si ale poté pozor, zdali rodič odpověděl všem. Pokud ne, dále přidávat do kopie určenou osobu ze školy. **Vždy se dá vysvětlit, že se jedná o nařízení školy.**

Prevence šikany zaměřené na učitele

- vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry,
- pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě,
- na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky,
- pedagog posiluje zapojení žáků do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků.